

Sygn. akt VII U 100/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2022 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 czerwca 2022 roku w Warszawie

sprawy M. K.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o emeryturę rolniczą

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 26 listopada 2021 roku, znak: (...)(...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

M. K. w dniu 20 grudnia 2021r. złożyła odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 26 listopada 2021r., znak: (...)(...), w którym wskazała, że w okresie od dnia 1 lipca 1977r. do dnia 31 grudnia 1978r. jej rodzice odprowadzali składki, gdyż ojciec kilkakrotnie korzystał z publicznej opieki medycznej, będąc hospitalizowanym. Wobec tego, wedle odwołującej, był osobą ubezpieconą. Odwołująca, w okresie choroby ojca, opiekowała się nim od dnia 1 maja 1981r. do dnia 31 grudnia 1982r. i jednocześnie pomagała matce w wykonywaniu prac rolniczych (odwołanie z dnia 20 grudnia 2021r., k. 3 a.s.).

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniósł o oddalenie odwołania, a uzasadniając swe stanowisko wskazał, że M. K. nie przysługuje prawo do emerytury rolniczej, ponieważ nie wykazała 25-letniego okresu rolniczego ubezpieczenia emerytalno-rentowego stosownie do treści art. 19 ust. 1 w związku z art. 20 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Udowodniła jedynie 20 lat, 10 miesięcy i 1 dzień takiego ubezpieczenia, obejmujące okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po skończeniu 16-tego roku życia od 30 kwietnia 1976r. do 30 czerwca 1977r. oraz okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 kwietnia 2002r. do 30 listopada 2021r. KRUS nie uwzględnił M. K. pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1 lipca 1977r. do 26 lipca 1978r. Odwołująca, nie zgadzając się z wydaną w jej sprawie decyzją, wniosła o zaliczenie do stażu okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1 lipca 1977r. do 31 grudnia 1978r. oraz od 1 maja 1981r. do 31 grudnia 1982r. Organ rentowy, odnosząc się do argumentacji odwołującej, wskazał że brak jest dowodu, aby jej rodzice podlegali ubezpieczeniu rolniczemu w w/w okresach i opłacali składki na Fundusz Emerytalny (...). Ponadto w okresie od 1 maja 1981r. do 31 grudnia 1982r. brak jest meldunku M. K. w gospodarstwie rolnym.

Dodatkowo organ rentowy podkreślił, powołując się na odpowiednie przepisy, że Fundusz Emerytalny (...) został utworzony od 1 lipca 1977r. ze składek opłaconych przez rolników oraz z dotacji budżetu państwa. Okoliczność posiadania w spornym okresie gospodarstwa rolnego przez rodziców odwołującej nie stanowi dowodu, że jej rodzice opłacali składki i podlegali ubezpieczeniu rolniczemu. Poza tym odwołująca u rodziców była zameldowana do 13 lipca 1978r., a od wskazanej daty została zameldowana w O., bowiem z dniem 27 lipca 1978r. podjęła pracę zawodową w (...). Meldunek, wedle KRUS, jest jednym z dowodów na okoliczność, że osoba stale przebywała w gospodarstwie rolnym i pracowała wraz z rodzicami, dlatego nie zostały uwzględnione zeznań świadków złożone na okoliczność pracy odwołującej w gospodarstwie rolnym rodziców (odpowiedź na odwołanie z dnia 13 stycznia 2022r., k. 5-8 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. i D. Z., rodzice M. K., w okresie od 1948r. do 29 maja 1989r. posiadali gospodarstwo rolne o powierzchni 13,10 ha położone w D. w gminie B. (poświadczenie Starosty (...), k. 23 a.r.).

M. K. (z domu Z.), urodzona (...), ukończyła naukę w (...) Szkole Rolniczej w B. w zawodzie rolnika w dniu 24 czerwca 1978r. (świadczenie ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej z dnia 24 czerwca 1978r., k. 28 a.r.). Pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16-tego roku życia w okresie od dnia 30 kwietnia 1976r. do dnia 30 czerwca 1977r. (okoliczność bezsporna). Była zameldowana na pobyt stały pod adresem D. nr 14 gmina B. od urodzenia do dnia 13 lipca 1978r. (zaświadczenie z dnia 21 września 2021r., k. 26 a.r.). Natomiast w okresie od dnia 13 lipca 1978r. do dnia 19 sierpnia 1981r. była zameldowana przy ul. (...) w O. (zaświadczenie z rejestru PESEL, k. 27 a.r.).

M. K. była zatrudniona:

- od dnia 27 lipca 1978r. do dnia 30 kwietnia 1981r. w (...) w pełnym wymiarze czasu pracy (zaświadczenie z dnia 3 września 2021r., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 3 września 2021r. oraz świadectwo pracy z dnia 15 maja 1981r., k. 32-36 a.r.);

- od dnia 1 lutego 1984r. do dnia 10 maja 1993r. w Dzielnicowym Przedszkolu Nr (...) w W. w pełnym wymiarze czasu pracy (świadectwo pracy z dnia 10 maja 1993r., k. 37-38 a.r.).

Jednocześnie ubezpieczona prowadziła działalność gospodarczą w okresach od dnia 10 listopada 1991r. do dnia 27 maja 1992r. oraz od dnia 12 czerwca 1994r. do dnia 31 marca 2002r., w związku z czym opłacała składki na ubezpieczenia społeczne (pismo z dnia 25 kwietnia 2002r., k. 39 a.r.). W okresie od dnia 10 czerwca 1993r. do dnia 31 maja 1994r. była zarejestrowana w Rejonowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna z prawem do zasiłku (zaświadczenie nr (...) z dnia 23 maja 1994r., k. 40 a.r.). Natomiast ubezpieczeniu społecznemu rolników podlegała począwszy od dnia 1 kwietnia 2002r. w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego o powierzchni przeliczeniowej 7,6472 ha (zaświadczenie organu rentowego z dnia 16 listopada 2021r. i karta ewidencyjna płatnika na dzień 16 listopada 2021r., k. 9 i 22 a.r.).

M. K. w dniu 16 listopada 2021r. złożyła wniosek do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o emeryturę rolniczą. W wyniku rozpatrzenia wniosku organ rentowy wydał decyzję z dnia 26 listopada 2021r., znak: (...)(...), w której odmówił przyznania prawa do emerytury rolniczej (wniosek z dnia 16 listopada 2021r. i decyzja z dnia 26 listopada 2021r., k. 1 i 52 a.r.).

Wskazany stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach prowadzonych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, oceniając je jako wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. K. podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz. U. z 2022r., poz. 933), emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny; wiek emerytalny kobiety wynosi 60 lat, a mężczyzny 65 lat;
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20.

Na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 1-3 ww. ustawy, do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16-tego roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983r.;
- 3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

W myśl art. 20 ust. 2 wskazanej ustawy, okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów. Z kolei ust. 3 art. 20 przewiduje, że przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r.

Odwołująca w dacie wydania zaskarżonej decyzji, wedle KRUS, udowodniła zamiast wymaganych 25 lat, jedynie 20 lat, 10 miesięcy i 1 dzień podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. W odwołaniu wniosła o uwzględnienie – poza okresami przyjętymi przez KRUS – okresów od 1 lipca 1977r. do 31 grudnia 1978r. oraz od 1 maja 1981r. do 31 grudnia 1982r., przy czym należy podkreślić, co organ rentowy zaakcentował w zaskarżonej decyzji oraz w odwołaniu, że okresu od 27 lipca 1978r. do 31 grudnia 1978r. nie można było uwzględnić, gdyż M. K. w tym czasie była zatrudniona w (...). Okresu tego więc – z uwagi na brzmienie art. 20 ust. 3 w związku z art. 20 ust. 1 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz fakt urodzenia odwołującej po 31 grudnia 1948r. – nie można było uwzględnić do okresu ubezpieczenia emerytalno – rentowego, od którego zależy możliwość przyznania emerytury rolniczej. Zresztą istotne jest także i to, że odnośnie wskazanego okresu od 27 lipca 1978r. do 31 grudnia 1978r. nie złożyli zeznań na piśmie świadkowie T. J. i I. W.. Pisemne zeznania tych osób złożone w KRUS odnoszą się tylko do okresów pracy odwołującej w gospodarstwie rolnym rodziców przypadających od 1 maja 1981r. do 31 grudnia 1982r. oraz od 29 kwietnia 1976r. do 26 lipca 1978r. Ponadto, sama odwołująca, składając w KRUS wniosek o emeryturę rolniczą nie wskazywała, by w okresie, o którym mowa, pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców. Okres ten więc, z powodów, o których była mowa, nie mógł podlegać uwzględnieniu. Sąd mógł rozważać jedynie, czy zaliczeniu do okresu ubezpieczenia emerytalno – rentowego, od którego zależy możliwość przyznania emerytury rolniczej, można byłoby uwzględnić okresy od 1 lipca 1977r. do 26 lipca 1978r. i od 1 maja 1981r. do 31 grudnia 1982r. Gdyby zostały one uwzględnione, przy założeniu pozytywnego w tym zakresie wyniku postępowania dowodowego, to okres emerytalno – rentowy odwołującej mógłby się powiększyć jedynie o 2 lata, 8 miesięcy i 26 dni, dając łącznie z okresem uwzględnionym przez KRUS, okres 23 lat, 6 miesięcy i 27 dni, a więc nadal mniej niż wymagane 25 lat.

Odwołująca zatem, niezależnie od tego, czy ww. okresy zostałyby zaliczone, i tak - ani na datę wydania zaskarżonej decyzji, która jest istotna, ani na datę orzekania przez Sąd – nie spełniłaby przesłanek do uzyskania emerytury rolniczej. W związku z tym, Sąd biorąc pod uwagę wskazane okoliczności, nie przeprowadził postępowania dowodowego w zakresie, w jakim wniosowała o to odwołująca, pomijając zgłoszone wnioski o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z jej zeznań oraz z zeznań świadków, jak również o zobowiązanie Urzędu Miasta i Gminy B. do przedstawienia informacji w zakresie opłaconego podatku rolnego i innych należności publicznoprawnych, w tym ewentualnie składek ubezpieczeniowych dotyczących gospodarstwa rolnego prowadzonego wówczas przez jej rodziców.

W ocenie Sądu przeprowadzenie wskazanych dowodów, z przyczyn, o których była mowa, nie zmierzałoby do uzyskania przez M. K. prawa do roszczonego świadczenia, gdyż odwołująca, nawet przy założeniu, że w okresach, o których mowa, pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców, i tak nie legitymowałaby się 25 letnim wymaganym przez ustawę okresem.

Na rozprawie w dniu 2 czerwca 2022r. pełnomocnik odwołującej wnosił o przeprowadzenie postępowania dowodowego oraz o uwzględnienie spornych okresów. Uzasadniał to tym, że M. K. nadal prowadzi gospodarstwo rolne, a jej okres ubezpieczenia powiększa się z każdym dniem. Przy tak skonstruowanym żądaniu strony odwołującej się, Sąd – o ile byłoby to dopuszczalne - musiałby wydać co najwyżej wyrok wstępny. Tymczasem wydanie wyroku wstępnego najczęściej spotykane jest w postępowaniach o świadczenie, kiedy to w pierwszej kolejności Sąd bada, czy roszczenie co do zasady zasługuje na uwzględnienie, a w dalszym rzędzie – w jakiej wysokości. Niedopuszczalne jest jednak wydanie wyroku wstępnego, gdy roszczenie co do zasady jest bezzasadne (por. A. Jakubecki [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Artykuły 1–366, red. T. Wiśniewski, Warszawa 2021, art. 318, Wyrok SN z 19.10.1966 r., I CR 333/66, PUG 1967, nr 6, poz. 212). Poza tym, jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 czerwca 2013r. (II UK 380/12, LEX 1388384), sądy ubezpieczeń społecznych nie posiadają uprawnień do wydawania orzeczenia wstępnego w rozumieniu art. 318 § 1 k.p.c., ponieważ przepisy o postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie przewidują, tj. nie dopuszczają wydawania wyroków wstępnych, o których mowa w art. 318 § 1 k.p.c., „tylko co do samej zasady”, którą byłoby niedopuszczalne „warunkowe” ustalenie uprawnień emerytalnych, bez koniecznego kumulatywnego spełnienia łącznie wszystkich przesłanek (warunków) ich nabycia (por. także w wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 8 stycznia 2013r., I UK 365/12, LEX nr 1555197 i z dnia 9 lutego 2010r., I UK 262/09, LEX nr 585728). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie jest zatem dopuszczalne wydanie wyroku ustalającego spełnienie przez ubezpieczonego niektórych warunków wymaganych do nabycia prawa do świadczenia lub wyroku przyznającego to świadczenie pod warunkiem spełnienia pozostałych warunków w przyszłości (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 października 2013r., III AUa 20/13, LEX nr 1383460 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 5 września 2013r., III AUa 200/13, LEX nr 1381543). Ponadto, poczynienie przez Sąd ustaleń faktycznych w zakresie obejmującym uwzględnienie spornych okresów – bez przyznania prawa do świadczenia, wobec niespełnienia warunków koniecznych do jego przyznania – nie jest wiążące w innych postępowaniach, w tym takich, jakie mogą się toczyć w przyszłości. Z tego więc względu, a także biorąc pod uwagę, że sąd ubezpieczeń społecznych rozstrzyga o prawie do konkretnego świadczenia, a nie o poszczególnych elementach składających się na to prawo czy o przesłankach warunkujących jego nabycie, nie było potrzeby prowadzenia postępowania dowodowego w zakresie, jaki oznaczyła strona odwołująca się. Ono dla toczącego się postępowania nie miało istotnego znaczenia, gdyż nie przełożyłoby się na treść orzeczenia, jakie sąd mógł wydać.

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.